

Gyulafehérvári Hírlap

POLITIKAI HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztőség: Alvinczi utca 7. Telefonsz. 15.
hova a lap szellemi részét illető közlemények
küldendők.
A lap előfizetési ára: Negyedévre 3 Kor. Félévre 5 K.
Egész évre 8 K. Egy szám ára 20 fill.

Felelős szerkesztő:
DR. VIZSOLYI MANÓ.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomdája,
hova a lap hirdetési részét illető közlemények
küldendők.
A hirdetések közlési díja megállapodás szerint.
Nyílttér sora 50 fillér.

Egy kis közgazdaság.

— Szállítási nehézségek. — Rekvirálás. —

Forgalmi bajok, szállítási nehézségek miatt panaszokkal van tele a kereskedő, a gyáros, az iparos és a mezőgazda. Olyan panaszok ezek, amelyek a bajoknak egy közös forrásából: a háborúból táplálkoznak. A sajtó feladata, hogy ezeket a panaszokat szóvá tegye és eljuttassa oda, ahol meghallgatásra talál. A magunk részéről csak azt hangsúlyozzuk, hogy rendkívüli időket élünk, melyeknek velejárói a fennebb vázolt közlekedési és forgalmi bajok. A mi valójában még gyér vasuti hálózatunk kétszeresen érzi a súlyát egy oly óriási teherpróbának, mint a milyen a világháború. De többszörösen érezhető e teherpróba különösen nálunk, mint bármelyik hadviselő államban éppen Magyarország központi fekvésénél fogva. Hiszen az északi és keleti, déli és dél-nyugati határainkon túl levő frontok óri-

ási teljesítményeket követeltek és követelnek nap-nap után vasutainktól. Lemberg és a macedóniai front, Doberdó és Dornawatra, Brassó és Verdun között a mi vasuthálózatunkra hárul az a feladat, hogy az óriási katonai személy- hadianyag- és élelemszállítást lebonyolítsa. E körülmények figyelembe vételével érthető, hogy ez az óriási teljesítmény nem ment bizonyos zökkenésektől, amelyeket azonban sehol a frontokon nem szabad megérezni, csak nekünk szabad és nekünk kell elviselnünk. Kiki tehát e nézőszögből bírálja el sérelmét és panaszát.

*

Megírtuk már, hogy a közélelmezési hivatal elnöke elrendelte a gabonaneműek, örlemények és hüvelyesek rekvirálását s a rekviráló bizottságok igen erélyesen láttak hozzá a még be nem vont fölös készletek felkutatásához. Rekvirálnak mindent és mindenütt, ahol fölös készleteket ta-

lálnak. A Haditermény r. t. bizományosai a legkisebb kötelesség-mulasztás esetén a legszigorubbán fognak telősségre vonatni. Kérlelhetetlen a szigor az egész vonalon. A rekviráló bizottságoknak joguk van bárhol megjeleni, ahol készleteket sejtenek vagy gyanítanak s a fej-kvótán felüli mennyiséget lefoglalhatják és elvitethetik. Joguk van a fej-kvótát saját belátásuk szerint le is szállítani. — Rekquirálás folyik ezenkívül a kereskedőknél is. A rendeletek egész tömege árasztotta el a pamutárkereskedelmet és egyre szűkebb határok közé szorítják azokat a pamutárkészleteket, amelyeket a kereskedő üzletében megtarthat. Most pedig *hirünk van a czipőkészletek rekquirálásáról is.* Ezek az igazi, komoly, nehéz jelenségei háborus közgazdasági életünknek.

(rt.)

Tájékoztató.*)

— Az Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Társulat működésének eredményeiről. —

Irtá: **Iovag Ávéd Jákó** ny. főgimn. igazgató.

Megkísérlem kimutatni azt, hogy egye-sületünk a lefolyt 29 év alatt, habár csekély anyagi eszközökkel rendelkezett is, feladataihoz hiven mégis a legtöbb irányban olyan értékes eredményekhez jutott el, melyeket nemcsak a magyar állam s annak fő- és alsóbb hatóságai és szakemberei, hanem a külföldi tudósok is elismerésre méltattak.

Kezdjük a muzeumi épülettel! Hiszen minden intézménynek az az alapfeltétele, hogy van-e hol azt elhelyezni? És már itt is nagy eredményt jelezhetek, mert amíg kezdetben a város szívéből muzeumunkat a belvárosi óvodának két használhatatlan, kicsiny, törpe, gerendás, apró ablakokkal rendelkező kényelmetlen szobáskájába voltunk kénytelenek elhelyezni, minthogy egész évi bevételünk csak 400 koronáig juthatott el: addig ma részben ugyancsak a város szívéből, de másik részben az állam és a mi saját erőnkől is muzeumunk olyan sajátját tevő díszes épülettel rendelkezik, melynek nagy, fásított udvara, három 10—17 méter hosszú nagy terme, három nagyobb, két kisebb szobája, az épület belső felén hosszú és széles, nagy fődött tornác-

helyisége és szolgál lakásrésze van. Ezen épületnek mai értéke 55—60 ezer korona s butor-zatát 3—4 ezer koronán alul ma aligha lehetne beszerezni.

(A gyűjtemények.) És most az a legfontosabb és leglényegesebb kérdés merül fel, hogy mik azok a gyűjtemények, melyekkel az említett díszes helyiségekben a szívesen látott vendégeket úgy szórakoztathatjuk, hogy a látottak egyuttal okulásul is szolgáljanak.

Ezeket a gyűjteményeket, mélyen tisztelt Közgyűlés! a 4000 éves ősember kőeszközeiből és házi edényeiből; a 3000 éves bronzkorból s a későbbi vaskorból ősember fegyvereiből, szerszámaiból, edényeiből és az ősember hiúságát tanúsító ékszerekből; az 1700 éves hires dácziai város, a Gyulafehérvár helyén állott Apulum hatalmát, nagyságát, szépségét, művészetét, műveltségét és gazdagságát tanúsító mindenféle vas, arany, bronz, ezüst, üveg, csont és agyag tárgyakból; a görög és római arany, ezüst és más pénzekből; az 1400 éves népvándorlási és az 1000 éves honfoglalási tárgyakból s az ujjabkori néprajzi és képzőművészeti tárgyakból válogattuk össze. És amíg ezekből a tárgyakból a lefolyt 29 év elsejében össze-vissza 626 drbbal rendelkezünk, addig ma a következő számokat említhetjük föl! Van a muzeumban:

a történelem előtti korból . . . 5865 drb.
a pénzgyűjteményből . . . 3700 "
római apulumi régiségből . . . 6544 "
közép- és ujjabkori régiségből . . . 679 "

a néprajzi gyűjteményből . . . 30 drb.
a képzőművészeti gyűjteményből 1069 "

összesen: 17887 drb.

Ezen kívül van a muzeumban még 4634 drbból álló könyv- és 6026 drbból álló természetrajzi gyűjtemény, melyek a muzeum előbb kimutatott darabjainak összegét 28547-re emelik fel. A muzeum ezen gyűjteményeinek összes értéke — tekintettel, hogy egyes tárgyak értéke 100—600 korona — a 70—80 ezer koronát meghaladja. Ez minden esetre olyan eredmény, amelyet lekicsinyelni, lenézni jogosan nem lehet.

Még azt is hangsúlyozom ezen gyűjteményre vonatkozóan, hogy a könyveket kivéve, a tárgyak legnagyobb részét vármegyénk határában belül találták.

Feleljünk most arra a kérdésre is, hogy ezek a tárgyak a művelődésre minő hatásokat érhetnek el?

Ugy tapasztaltam s azt hiszem, hogy tapasztalásom nem helytelen, hogy még a műveletlen ember sem nézi érdeklődés nélkül azokat a tárgyakat, melyekről azt magyarázzák neki, hogy azokat az egy, két, három és négy ezer évvel előbb élt emberek életüknek folyamában eszközökül használták fel; mert őt is érdekli az, hogy a régi emberek minő eszközöket használtak harcaik és küzdelmeik között, minő eledelakkal éltek, mit dolgoztak, minő eszközökkel végezték dolgaikat, miként temetkeztek, mit hittek, minő szertartásokkal tisztelték isteneiket; szóval érdekli mindaz a tárgy, aminek útján az emberiség multjába bepillant-

*) Részlet a szerzőnek az Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Társulat 1917. évi január hó 14-iki közgyűlésén tartott felolvasásából.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Njegován Viktor altábornagy a nagyszebeni katonai parancsnokság parancsnoka Dr. Papp tüzérfőhadnagy kíséretében f. hó 1-én városunkba érkezett s hivatalos teendőit elvégezve, másnap visszatért állomáshelyére. — Dr. Mayer Ödön országgyűlési képviselő f. hó 3-ikán hosszabb tartózkodásra a fővárosba utazott.

— **A villanyra** megint sok panasz érkezik hozzánk. A panaszok nagyjában a régi nótát fújják, legfeljebb azzal a változtatással, hogy a legtöbb kiemeli, hogy a világítás kezd még tűrhetetlenebbé válni. Hovatovább kénytelenek vagyunk belátni, hogy a panaszok érthetők. A lámpák rosszul égnek, szüntelenül pislákolnak és igen gyakran hosszabb időre teljesen kialusznak. Így történt ez pld. folyó hó 3-án délután is. Készek vagyunk elhinni, hogy mindez nem azok hibája, akik a villany ügyeit városunkban intézik, azonban valahol mégis csak hibának kell lenni s ezen feltétlenül segíteni kell, mert a hiba eltérése aligha kisebb hiba, mint maga a hiba elkövetése.

— **Karhatalommal oltatják be a renitenseket.** Dr. Hartenbaum Simon városi főorvostól vettük az értesítést, hogy még mindig tekintélyes Gyulafehérvárott azoknak a száma, akik nem vetették magukat alá a kötelező hólyagos-himlő elleni védoltásnak. Éppen ezért a minisztérium újabb szigorú leirata folytán határozta a rendőrség, hogy mindenkit, aki — bár erre kötelezve volna — nem jelent meg az oltást végző orvosok előtt, karhatalommal fog elővezettetni és beoltatni. Az oltásokat jelenleg naponként a városházán, a tüzoltóaktanyán és a kórházban végzik d. u. 2-től 4 ig.

— **Késéppen jelent meg** lapunk mult heti száma. A késés oka az volt, hogy — amint ezt kérdéses számunk bőségesen illusztrálta — a cenzura sok kihagyni valót talált közleményeinkben. A háborús viszonyok miatt ugyanis miniszteri rendelet arra kötelez bennünket, hogy lapunk minden egyes számát szétküldése előtt, az erre kijelölt hatóságnak bemutassuk. Már ez a tény egymagában is késedelmet jelent, amelyet csak fokoz az a körülmény, hogy a cenzura gyakorlására jogosított közhivatalnok más természetű hivatalos teendőkkel is el van foglalva, minek következtében gyakorta hosszabb ideig kell várakoznunk már arra is, hogy legalább lapunk bemutatására sor kerüljön. Természetesen a lap gondos átolvasása is időt igényel. Különösen áll ez szóban levő és a rendes terjedelmét jóval meghaladó mult heti számunkra, melynek pontos megjelenését a kifogásolt helyek kihagyásával járó technikai teendőkön és a már említett nehézségeken kívül még az is gátolta, hogy lapunkat másodszor is be kellett mutatnunk annak ellenőrzése végett, hogy a törölt részek a terjesztésre szánt példányokból valóban kihagyattak. Ugy hisszük tehát, hogy jogosan kérhetjük előfizetőink elnézését az annival is inkább hibánkon kívüli késedelemért, mert hiszen a törölt sorok mind a 2500—914. M. E. számu miniszteri rendelet alapján kikért és megadott engedély jogán, „hiv szellemében és igazán” közölte a nyilvánosan megtartott büntetőfőtárgyalásnak az erről felvett jegyzőkönyvében is megrögzített adatait.

— **A könyörület nevében!** A Gyulafehérvári Hírlap nemesszívű olvasóközönségéhez fordulunk e pár sorunkkal, hogy segítségét kérjük egy hatgyermekes, egy év óta súlyos betegségben szenvedő családapa és éhezõ hozzátartozói számára. Az adományokat lapunk kiadóhivatala, vagy maga a sorsüldözött család (Zeigler Károly Beltimár utca 17.) veszi át.

— **Hírek a törvényszéktől.** Acs Albert helybeli törvényszéki jegyzőt Székelyudvarhelyre kir. alügyésszé, Dr. Pálffy László ugyan-csak helybeli kir. törvényszéki jegyzőt pedig a nagyhalmágyi kir. járásbíróshoz albiróvá nevezte ki az igazságügyminiszter.

— **Hangverseny.** A vöröskereszt javára az Urániában hangversenyt tartottak f. hó 5-én. A hangverseny számai a következők voltak: 1. Zenekar játéka. 2. Balázs Ferencz plébános beszéde. 3. Hetzel karnagy zongorajátéka. 4. Winterscheidt főoperaénekes: Carmen-ből: Virágária. Wagner Siegfried-jéből: Kovácsok éneke. 5. Zenekar. 6. Fuchs Erzsí szavalata. 7. Szekáll Margit zongorajátéka: Wagner Cismoll. Chopin Dis durr. 8. Winterscheidt udvari operaénekes: Meyer Helmund: Rokokkoständchen. Ballgeflüster. Hildach: Sem. 9. Hetzel karnagy zongorajátéka. 10. Zenekar. 11. Előképek. 12. Zenekar.

— **A Gyulafehérvári Hírlap a közönségért.** Lapunk szerkesztősége az elmúlt héten sürgős beadványt intézett Szász József Alsófehérvármegye főispánjához, amelyben annak kieszközlésére kéri fel a Főispán Urat, hogy lapunk számára a telefonforgalom, úgy a helyi, mint a megyei, nemkülönben a fővárossal meg ejtendő beszélgetések céljára megnyitassék. A Gyulafehérvári Hírlap e tényével is olvasóközönségének óhajt kedvezni, amennyiben biztosítani kívánja számára a leggyorsabb hírszolgálatot.

— **A járdatisztításról** irtunk már két ízben. Többek között ismertettük a Főkapitány Urnak a kötelező járdatisztításra vonatkozó és a városi járda-szabályrendelet 11. § ára alapított szigorú rendeletét. Most meg kell állapítanunk, hogy mai napig e rendeletnek alig van fogantatja. Ahol a járdákat tisztítják, ott tisztítani szokták eddig is, ahol pedig a rendelet kiadása előtt nem tisztították, ott bizony nem tisztítják ma se. A legérdekesebb a dologban az, hogy

hatnak s kiválóan érdekli az, melynek útján közvetlen őseik életére és történelmére következtethetnek. S csak természetes dolgot említek meg, amikor azt mondom, hogy minél műveltebb valaki, ez az érdeklődés annál inkább fokozódik benne a jelzett tárgyak iránt. Ennél fogva gyűjteményeink hangulatot keltenek az emberiség eseményei iránt s a történelmet kedveltetik meg az emberekkel; a történelmet, melyből jövő magatartásunkat illetőleg következtetéseket vonva, okulni is szoktunk. A hazai tárgy gyűjtemények pedig nemzetünk fényes multját szerettetik meg velünk s iránta és a föld iránt, amelyen élünk, ragaszkodással telítik meg lelkünket. Pedig említettem, hogy gyűjteményünk legnagyobb része Alsófehérvármegye területén találtatott. Ezek a tárgyak tehát az embernek nemcsak történelmét beszélik el nekünk, hanem egyben vármegyénk fényes multját is bizonyítják, mert arról tanuskodnak, hogy ez a darabka áldott föld a legrégibb idők óta lakóhelye volt az embernek s az ember a legrégibb idők óta szerette ezt a szép, ezt a kincses darabka földet. Hát nem kelti-e fel ez a tudat mindnyájunkban, kik itt lakunk a büszkeség érzelmeit s azt a mélységes szeretetet, melyet azok iránt érzünk, akik nemcsak nekünk kellemesek és hasznosak, hanem másoknak is használtak és kellemeteskedtek? És ki kételkednék abban, hogy a vármegyénk területén talált és összegyűjtött természeti tárgyak dus változatossága és szépsége ezeket az érzelmeket csak fokozhatja?

Hogy a gyűjteményünkre vonatkozó kép

teljes legyen, még néhány adatot arra vonatkozólag akarok felhozni, hogy vannak-e különleges értékű tárgyak muzeumunk gyűjteményei között s esetleg minő szakértői vélemények nyilvánultak meg muzeumunkra vonatkozólag?

A tárgyak között ritkaságszámba megy Apulum idejéből egy bronz-körző, egy drb. patinos játék-koczká, 1 drb. sarkantyú s a középkorból egy drb. kéthegeyű horgos nyílhegy, melyek még a leghíresebb külföldi muzeumokban is csak nagy ritkán vannak képviselve. Ilyen a belvederi Appolló-szobor márvány másolata és az otrikoli Jupiter feje mása, melyek más muzeumokban is előfordulva, ritkaság számban mennek. Ilyenek a 3000—4000 éves görög pénzek s római pén gyűjteményünkben a számos családi érmen kívül az imperatori pénzeknek majdnem teljes sorozata s végül az a 288-féle feliratos téglá, melyeknek ritkaságait a világ-szerte ismeretes régészeti munka: a „Corpus Inscriptionum Latinarum” is felvette és ismertette, s melyek közül egy csupán csak a bukaresti egyetem muzeumában van meg s történeti tény eldöntésére szolgál. Jung dr. prágai egyetemi tanár ezekről a téglákról mondotta, hogy azok a történészeknek és régészeknek egészen új adatokat szolgáltatnak. Egy másik szaktudós pedig muzeumunkról állította, hogy ez a vidéki muzeumok között a legrendezettebb.

Ezek mind tények, melyeket letagadni nem lehet.

(Az ásatások.) Egyesületünk a muzeum megalapításán s eredményes fejlesztésén kívül még az apulum maradványok kiásával is ered-

ményesen foglalkozott. Az ásatásokat 1889-ben kezdtük el s a hadi éveket nem számítva 24 év alatt több mint 10 ezer négyszög méter területet tártunk fel. A területek nem képeznek osztatlan egységet, hanem egy részük a gyulafehérvári vár körül és egy részük a szőlőhegyeken húzódott meg.

Magának ezen területnek csupán csak a szükségelt gondos feltárása s a talált tárgyaknak kellő megóvása magában véve is jelentőségteljes munka, mennyire fokozódott azonban az által, hogy a kiasott romokat, melyek a felásott területeken sűrűn találkoztak, az utókor tudománya számára mindenütt nagy pontossággal fel kellett mérni, meg kellett rajzolni s pontosan és részletesen le kellett írni. Évkönyveink leírásai tanúsítják, hogy ez a munka mennyi szorgalmat és mennyi fáradságot, mennyi utánjárást vett igénybe!

De ez a fáradságos munka nagy sikereket is hozott Egyesületünknek! Anyagi eredményeink közé számíthatjuk azt, hogy szükös pénzviszonyaink mellett muzeumunkat, úgy szólva, innen lattuk el régiségekkel, hiszen amíg az egyesületnek egész bevétele a 29 év alatt az adminisztrációs költségekre szükséges pénzekkel együtt csak 47962 koronára rugott, addig muzeumunk tárgyainak minimális értéke 70—80 ezer koronára tehető és csak egyetlen évi régi pénzeletünk értéke a duplumok nélkül is 800 koronát tett ki. Hát mit érnek azok az egészen új feliratos téglák, melyeket csak nálunk találunk s azok az unikumok, melyekről már fen-nebb szólottam? (Vége köv.)

nem respektálja rendeletét maga a rendőrség se, mert annyira nem ügyel ennek végrehajtására, hogy a *Főkapitány Ur hivatalos helyiségeinek ablakai előtt is tisztítatlan a járda, csakugy, mint általán az egész város házi front előtt.* Nem hisszük, hogy a járda-szabályrendelet a járdatisztítási kötelezettség alól a városháza számára kivételt állítana fel, ellenben igenis hisszük, hogy éppen a rendőrségnek kellene jó példával előljárni és legalább neki kellene respektálnia a saját maga, egyébként nagyon üdvös rendeletét.

— **Évkönyv.** A napokban jelent meg az Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Egyesület *tizennyolczadik évkönyve*, melyet a választmány megbízásából *Kárpiss János* főgim. igazgató, egyesületi titkár szerkesztett. Az Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Egyesület kiadásában megjelent *Évkönyv L. Avéd Jákó* ügyvezető elnöknek az Egyesület működéséről írt s a f. évi jan. hó 14-iki közgyűlésen tartott felolvasását és az Egyesület tagjainak névjegyzékét tartalmazza. Az *Avéd* felolvasásának azt a részét, mely az Egyesület tagjain kívül a nagy nyilvánosságot is érdekli, a szerző jóvoltából lapunk mai Tárca-rovatában találja az olvasó.

— **A harcztéri hírek késése** miatt panaszkodott a *Gyulafehérvári Hirlap* 1917. évi január hó 27-én megjelent 3. száma. Panaszunkra a *Kolozsvári m. kir. Posta és Távirat-igazgatóság* az alábbi sorokkal volt szíves bennünket felkeresni:

5425/917. szám. A *Gyulafehérvári Hirlap* tekintetes szerkesztőségének Gyulafehérvár. A tek. Czim szerkesztésében megjelenő „Gyulafehérvári Hirlap” folyó hó 17-én megjelent 3-ik számában a harcztéri jelentések czim alatt szövé teszi a Höfer és Ludendorff jelentések késedelmes távirat-kezelését. Az ottani pt. hivatal által beküldött hirlap-példány alapján a kolozsvári átmenő távirat-kezelést megvizsgáltattam, melynek eredményét a következőkben közlöm: A harcztéri jelentések rendszerint esti 8 óra után érkeznek be a kolozsvári pt. hivatalhoz. De igen gyakran csak 9 óra után és csak szörványosan fordul elő, hogy már esti 7 és 8 óra között beérkeznek. Az egy egy példányban érkező harcztéri jelentést a kolozsvári táviratán természetesen emiatt sokszorosítani kell annyi példányban a hány vezetéken tovább adandó és a sokszorosított példányokat a továbbítókezelés számára fel is kell szerelni. E munkát közel egy órai időbe kerül úgy, hogy Gyulafehérvárnak és a többi hivataloknak a legjobb esetben sem lehet 9 óra előtt leadni a szövé tett táviratokat. Kétségtelen, hogy azok a pt. hivatalok, melyeknek Budapesttel közvetlen vezetékük van, mint pld. Nagyszeben, Mvásárhely stb. valamivel korábban kapják meg a hadijelentést, mint azok a hivatalok, melyek csak áttáviratozás útján juthatnak hozzá. A hirlap távirat nem állami távirat, hanem engedélyezett magántávirat, a mely rangsorban az állami (katonai) táviratok után foglal helyet és akként is kezeltek. A magántávirat-forgalom jelenleg egyes engedélyezett kivételektől eltekintve, az erdélyi részek egész területén szünetel. Ennek fogva, ha távirat torlódás okozza néha a késedelmet, ez elsősorban és tulnyomó részben a magasabb rangú katonai és állami táviratoknak a berendezés esetleges zavarai folytán bekövetkező felgyülemlesztést jelenti, mivel szemben elenyészően csekély az egyúttal késedelmet szenvedő magántáviratok száma. A cikkben főlemlített január 6-iki konkrét esetet vizsgálat tárgyává tettem és

mulasztás esetén megtorlom. Amennyiben jövőben hasonló eset előfordulna szíveskedjék azt közvetlen tudomásomra hozni, hogy a mulasztó alkalmazott ellen megfelelőleg eljárassak. Kolozsvár, 1917. január 24-én. A posta- és táviratigazgatóság vezetője helyett: Dr. Sziley, p. t. főtanácsos.

Midőn köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki a Posta- és Táviratigazgatóságnak ép oly gyors, mint lekötőelő előzékenységeért, szükségét érezzük rámutatni arra, hogy mi csak a késés tényét hibáztattuk, anélkül, hogy e miatt valakit is megvádoltunk volna, mert hiszen nekünk egyáltalán nem állott módunkban a késések okát vagy okozóját kipuhatólni, ami különben nem is a mi dolgunk.

— **Nagy villamos központ Erdélyben.** A Vállalkozás írja: A földgáz kihasználásával egy nagyszabású villamosközpont létesítését tervezik, amely Erdély szívében építve, hosszú sugarakban kiküldene a földgázból nyerező villamoserőt. Erdély ipari tekintetben elmaradt és elhanyagolt vidéke részére nagy perspektívát állítva egyrészt létesülő ipari vállalatok, másrészt oly városok számára, amelyekben a közvilágítás kérdése eddig teljesen el volt hanyagolva, de főleg a mezőgazdaság részére, ahol mint hajtóerő, a mezőgazdaság intenzivizálásának fokozásában bizonyára első faktorrá válik s döntő tényezője lesz annak a nagy munkának, mely az erdélyi mezőgazdaságban a többtermelés célját lesz hivatva megvalósítani. Reméljük, hogy ebben az alapításban már a magyar tőke azt a helyet fogja elfoglalni, mely e téren őt megilleti. A villamosközpont egyébként részvénytársasági alapon fog megalakulni.

18 évesek sorozása. Az 1899-ben született népfölkelők bemutatató-szemléjét városunkban e hét hétfőjén tartották meg. A bizottság elnökei voltak polgári részről br. *Bánffy Kazimir* alispán, a katonaság részéről lovag *Csajkovszky* honvédőrnagy, az orvosi teendőket Dr. *Kelen* ezredorvos és Dr. *Hartenbaum* Simon városi főorvos látták el. Előállott összesen 91, ebből alkalmasnak találtatott 58 egyén. Értesülésünk szerint a besorozottaknak márczius hó első felében kell bevonulni.

— **Az ármaximálási rendeletét** a polgármester folyó hó 1.-től kezdődően a borjú- és marhahusra megváltottat és e husneműek legmagasabb árát kilónként 8 K.-ban jelölte meg.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Bányai Kristóf* mvásárhelyi kir. törvényszéki joggyakornokot a nagyenyedi kir. járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

— **Mit költöttünk a menekültekre?** A román háború következtében elmenekült Háromszék-, Brassó és Udvarhelymegyeiek a honukba való visszatelepítés alkalmával Gyulafehérváron keresztül irányítottak, sőt itt a legtöbbjüket kiszállásra kényszerítették. Napokon keresztül legalább 1000—1200 menekült honfitársunk volt kénytelen városunkban időzni, akiket azután hatóságilag láttak el lakással és étellel. A lakás-kérdést a szállodák és a magánosoknál történt beszállásolásokkal oldották meg, míg az ellátást házilag igyekezett a város nyújtani, ami mintegy 16000 koronájába került, amely azonban az államkincstártól meg fog térülni.

— **Közgyűlés.** Abrudbánya város képviselőtestülete 1917. évi február hó 21-én tartja rendes tavaszi közgyűlését.

— **A sikkasztó falusi bíró.** Mogos alsófehérmegyei községben *Polhák Demeter*, a falu bírása, két év leforgása alatt jutalék czimen közel 5000 koronát sikkasztott el a hadbavonultak segélyéből. A bíró üzélmeire felettes ható-

ságai csak nagy későre jöttek rá. Mikor kiderültek sikkasztásai, a gyulafehérvári törvényszék elrendelte ellene a vizsgálatot s mivel a tárgyalásra az egész község lakosságát meg kellett volna idézni, a gyulafehérvári törvényszék szállott ki a helyszínére és ott tartották meg a főtárgyalást. Háromszázötven tanut hallgatott ki a bíróság, akik beigazolták a bíró sorozatos sikkasztásait és erre való figyelemmel, de az enyhítő körülményekre való tekintettel, a bírót 8 hónapi börtönre ítélte el. A törvényszék ítélete ellen a királyi ügyész felebbezést jelentett be. A felebbezés így az ítéletáblához került, ahol Gál Jenő tanácselnök elnöklete alatt a bíró sikkasztási bűnpörét 1917. jan. hó 27-én tárgyalta le. Az ítéletábla szigorubb elbírálásban részesítette a bírót, mert büntetését 1 évi és 6 hónapi börtönre emelte fel. Az ítéletábla ítélete ellen dr. Polgár Kálmán kir. ügyész jelentett be appellátát.

— **A titokzatos kulcsküldő.** Az A. és V. írja: Az Abrudbányai nagytőzsdés czimere ismeretlen küldőtől ajánlottan két kulcs érkezett nemrégiben Kolozsvárról. Goldberger csakhamar napirendre tért a küldemény felett, ám a minap ismét kapott Kolozsvárról egy ajánlott küldeményt ismeretlenlől s ebben megint két kulcs volt, melyeket beszoigáltatott a rendőrséghez.

— **Anyakönyvi statisztika.** Városunkban 1917. január havában házasságot kötött 6 pár, született 24 egyén, meghalt 15.

— **Az Uránia heti műsora.** Csütörtökön e hó 8-án színre kerül: „A hűtlenség iskolája” társadalmi színjáték és a „A médium” című szenzációs bűnügyi történet 4 felvonásban, a hipnózis és a szuggeszció rejtelmeiből. — Szombaton és vasárnap e hó 10. és 11-én bemutatásra kerülnek: „A világ vége,” egy világhatasztrófa története 5 felvonásban, a Nordisk attrakciós filmje, a híres dán kinematográfia legesodásabb alkotása, melynek témája a fenségeség légkörében mozog s a melyben az elemekkel tehetetlen ember tragédiája pereg le előttünk szebbnél-szebb jelenetekben. A főszerepet *Olaf Fönn*s, a „Homunculus” híres személyesítője játssza. Ezt követi „A pusztai princez”, a Nordisk film egy másik alkotása a népszerű *Psylander*-rel a főszerepben és a „Háborus Híradó.”

— **Pamutárak felajánlása.** A m. kir. Ministeriumnak 2489—1916 számú rendelete értelmében — amint eről a Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarától értesülünk — a Pamutközpontnak (Budapest, V. Arany-János u. 27.) megvételre fel kell ajánlani: 1. Pamutból készült tarkán szőtt mindennemű férföltöny és nadrágszövetet, valamint minden pamuttakarót, kivéve az egy készletet képező asztal és ágytakarókat, ha a birtokos készlete az összes felajánlasköteles szövetminőségekből egyúttvéve legalább 500 méter, illetőleg az összes takarókból egyúttvéve legalább 50 darab. 2. Téli alsóruhák készítésére alkalmas egyik vagy mindkét oldalán bogácsolt nyers és fehérített pamutszöveteket akár tisztán pamutból, akár más fonóanyagok hozzáadásával készült diszítófonalakból vannak szöve, pld. flanelleket, barcheteket, velourokat stb. tekintet nélkül arra, hogy súlyuk 100 négyzetméterenként 20 kig.-nál nehezebb vagy sem, amennyiben a birtokos készlete az összes felajánlasköteles árukból 500 méter vagy ennél több. A pamutárakat a január hó 21. napján volt állapot szerint január 31-ig kell a Pamutközpontnak felajánlani. A felajánláshoz szükséges űrlapokat a Pamutközpont adja. Felajánlandók azok a mennyiségek is, amelyekre nézve

a felajánlási kényszer elrondelése napján szabályszerű igazolólapok, vagy a Kereskedelemügyi Minister kivételes engedélyei a Pámutközpont-hoz már beérkeztek. Minden felajánlott minőségű szövet illetőleg áru. a teljes szélességből vett 15 czm. hosszú mintával megmintázandó és azon úgy a készletben levő mennyiség, mint a birtokos neve és raktározási helye megjelölendő. Bővebb felvilágosítás az Iparkamaránál nyerhető.

— **Táboriposta a Gyulafehérvári Hirlapnak.** Levelet kaptunk a frontról a 403. számú táboripostán. Ideiktatjuk szösz szerint azokat a szavakat, amelyeket hazánk egy hős katonája folyó év január hó 14 iki kelettel irt lapunknak:

„1917. I/14. Megkaptam az ujonnan megszületett „Gyulafehérvári Hirlap“ első számát. Első dolgom a szerkesztő nevét keresni: Dr. Vizsolyi Manó. Az ujság jó kezekbe van! Olvasom: „A közönséghez!“ című programot: — „Ez a megújodott Gyulafehérvári Hirlap nem lesz senkié, hogy mindenkié lehessen.“ — Szép és kivihető, hisz dr. Vizsolyi a szerkesztő. Összegyűltünk egy pár erdélyi fiuk, kik mohón szívjuk magunkba a „Gy. H.“ minden egyes betűjét. — Olvassuk a szép nagy címet: Gyulafehérvár. — Gyulafehérvár... Milyen szépen hangzik, milyen rég nem láttuk egymást... Elmerengve olvassuk... olvassuk... itt egy ismerős név, ott egy ismerős név... A végén mi erdélyi fiuk, összenézünk és mindnyájunk szemébe valami fényesség ragyog, mely oly sokat mond... Kérem jan. 1-től Cseteán

Traján I. R. 50. Reg. Stab. Feldpost 403. címére a Gyulafehérvári Hirlapot megküldeni. Előfizetés egy félévre, az összeg utalványon megy. Üdvözléssel.

Az idézett sorok fényesen igazolják azokat a reményeket, melyeket lapunknak a harcztéren küzdő honfitársainknál keltendő öröme és szíves fogadtatása tekintetében tápláltunk. Ime, mennyire gyorsan és mennyire igazán valóra vált, hogy „hadbavonult hozzátartozójának örömet szerez az, aki megküldeti számára a Gyulafehérvári Hirlapot!“

— **Hölgyek a Kaszinónak.** Gyulafehérvár hölgy-társadalmának azon tagjai, akik a múlt hó folyamán megtartott kaszinói közgyűlésnek lapunkban ismertett határozata alapján a Kaszinó helységeit mostanság látogatják, múlt hó 28-iki kelettel a Kaszinó elnökségéhez levelet intéztek, melyben megköszönik a Kaszinó tagjainak, hogy a hölgyek összejöveteleinek céljára az egyesület helységeit a már érintett határozat értelmében átengedték.

Szerkesztőségi üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk.)

B. L. Helyben. Vettük levelét, azonban annak mi hasznát se vehetjük, mert Ön nem irta alá nevét. Egészen kivételes, hogy daczára ennek mégis válasza méltatjuk, mert amint néhány sorral fentebb olvashatja: „névtelen levelekre nem válaszolunk“. Amellett Ön nem is nevezi meg az illető „előadó Tanár Urat“. Mindenek előtt tudnunk kell, hogy ki fordul hozzánk. Aki nincs annyi bizalommal, hogy nekünk magát megnevezze, az ne keressen fel bennünket! De tudnunk kell azt is, hogy kiről, milyen alkalomról van szó és mik az Ön állításának bizonyítékai. Ha mindezeket hozzánk juttatja, szíva tesszük az ügyet és biztosítjuk diszkrétionkról. Egyelőre nem sok reményt fűzünk a dologhoz, mert mi a magyar diákok bátor, nyílt ifjunak ismerjük, s mindez, úgy látszik Önnek nem erénye s egy kicsit korán kezdi az anonimitást.

Szám 141—1917.

kig.

Pályázati hirdetmény.

Gyulafehérvár szab. kir. város polgármestere a jéggyárnál lemondás folytán megüresedett **gépész állásra** pályázatot hirdet.

A felfogadandó gépész köteles a jéggyár és kapcsolatos léghűtő teljes üzemét ellátni és szabad idejében, különösen a téli hónapokban a város egyéb üzeméinél is köteles a szakszerű munkálatokat elvégezni.

A gépészt a város csak ideiglenesen 1 évre fogadja fel havi 180 K. szóval egyszáznyolczvan koronaért. Illetményei véglegesen a próbaidő eltelte után fognak rendeztetni.

Az állás f. évi márczius 1.-én foglalandó el.

Pályázatok a város polgármesteréhez címezve **f. évi február 20-ának d. e. 10 órájáig** a városi iktató hivatalban nyújtandók be.

Gyulafehérvár szab. kir. város polgármesterétől, 1917. évi január hó 20-án.

Dr. Roska Miklós
polgármester.

Foncière

Pesti Biztosító Intézet.

— Az intézet alapított 1864-ben. —

Készpénzben befizetett részvénytőke 4.000,000 korona.

Tartalékai és évi díjbevétele mintegy . . . 71.150,000 „

Az intézet összes btzositéka tehát mintegy 75.150,000 korona.

A **Foncière Pesti Biztosító Intézet gyulafehérvári főügynöksége** elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett: élet-, járadék-, kiházási, katonai szolgálat esetére való biztosítást, tűz, villámcsapás és robbanás által okozott károk elleni biztosítást, betöréses lopás elleni biztosítást, a törvényes szavatosság következtében beálló kötelezettségek elleni biztosítást; tűzkörüvegekben eshető töréskárok elleni biztosítást; az emberi testet érhető bal-esetek elleni biztosítást (utazási, élethossziglani, vasúti balesetbiztosítást; szállítmányozási (tengeri, szárazföldi és folyamszállítványozási) károk elleni biztosítást; jégverés okozta károk elleni biztosítást.

Olcsó díjak! Tisztán magyar intézet! Előnyös feltételek!

Főügynök: Jakács Vilmos,

a Hadi-Termény Részvénytársaság megbízottja.